

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ФОНДІВ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ХНТУСГ ЯК ОДИН З ОСНОВНИХ ЧИННИКІВ ЇХ ЗБЕРЕЖЕННЯ

Соловйова Любов Леонидівна, бібліотекар I категорії Наукової бібліотеки Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка

Доповідь присвячено огляду діяльності Наукової бібліотеки ХНТУСГ по організації процесів інвентаризації та забезпечення збереження книжкових фондів.

Ключові слова: бібліотечний фонд, збереження, перевірка фонду.

Книжкові фонди і колекції друкованих видань – ключові поняття, що визначали сутність бібліотеки у всі часи. І хоча сучасні технології дозволяють бібліотекам значно розширювати склад фондів за рахунок електронних носіїв інформації та надають необмежений доступ до віртуальних інформаційних ресурсів, все ж основна діяльність бібліотеки – це бібліотечний фонд, а його збереження – одне з вайжливіших завдань. Забезпечення збереженості книжкових фондів це безперервний процес, який починається з моменту отримання документа бібліотекою і продовжується постійно протягом всього періоду зберігання і використання його в бібліотеці.

Одним із основних заходів зі збереження бібліотечного фонду є його планомірна інвентаризація (переоблік), яка передбачає звірення кожної одиниці зберігання з документами індивідуального обліку для встановлення в фонді фактичної наявності друкованих та інших видань. Основне завдання інвентаризації – виявлення недоліків в організації обліку творів друку, їх видачі, встановлення заборгованості, забезпечення належного порядку в розміщенні та розстановці фонду, виявлення документів, що потребують ремонту, реставрації та списання.

Роботу по збереженню фондів в НБ ХНТУСГ очолює відділ зберігання фондів, який у своїй діяльності керується Законом України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» (від 27.01.95 р. № 32/95-ВР зі змінами і доповненнями), постановами КМУ, Перспективним Планом роботи з фондами і на підставі Наказу Міністерства фінансів України № 879 «Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань» від 02.09.2014 р., іншими нормативними актами та документами з бібліотечної справи та Положенням про роботу відділу Наукової бібліотеки. Перевірка (переоблік) в НБ ХНТУСГ проводиться з урахуванням щорічного охоплення фонду не менше 20 відсотків одиниць зберігання. Уся робота з перевірки фонду здійснюється в три етапи: підготовча робота, перевірка фонду, підбиття підсумків та складання актів.

Ця робота дуже копітка, проте вона важлива для обов'язкового виявлення фактичної наявності документів у бібліотеці та їх подальшого

зберігання. Ресурси бібліотеки максимально наближені до завдань освіти і науки, тому представлені вони в 5-ти навчально-наукових інститутах і на факультеті ХНТУСГ. Облік здійснюється за допомогою облікового каталогу, який відображає фонди кожного структурного підрозділу. Крім того, окремим рядом виділено фонди дисертацій, авторефератів дисертацій, художньої літератури та фондів рідкісних видань. Фонди кожного пункту обслуговування інвентаризуються згідно з Перспективним планом роботи бібліотеки з формування фонду наукової бібліотеки ХНТУСГ (2018 – 2022 р.р.)

Процес переобліку вважається завершеним тільки після оформлення його результатів відповідним актом, який складається спеціально призначеною комісією не пізніше як за 15 днів після закінчення переобліку. До складу комісії обов'язково входить директор НБ (голова комісії), представники керівництва ННІ/факультету університету, де знаходиться бібліотечні пункти, працівник бухгалтерської служби, завідувач відділу зберігання фондів та відповідальний за роботу структурного підрозділу, де проходила інвентаризація. В акті вказуються терміни початку та закінчення перевірки, кількість перевірених документів, зауваження та пропозиції. Один примірник акту перевірки зберігається в відділі зберігання фондів, другий передається на зберігання в бухгалтерську службу університету, третій примірник в структурний підрозділ, який підлягав інвентаризації. Список втраченої літератури, яка пропонується для списання, додається до акта. Після затвердження акту перевірки, здійснюється згідно із встановленими правилами вилучення (списання) літератури, яку не було знайдено під час переобліку.

Отже, запорукою надійного збереження бібліотечного фонду є вчасний облік надходжень та контроль за їх місцезнаходженням.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» (від 27.01.1995 № 32/95-ВР, із змінами). Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/32/95-vr;>

2. Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 №879 "Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань". Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів №1214 від 19.12.2014). Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>.

3. Матвеева, В. Особливості проведення інвентаризації бібліотечних фондів / Вікторія Матвеева, Олена Морева // Бюджетна бухгалтерія. – 2010.- 8 листоп.(№ 41). С. 27-29;

4. Король, В. Інвентаризація бібліотечних фондів : консультація / В. Король // Бібліотечна планета. – 2008. - № 4. – дод. – С. 1-4;

INVENTORY OF FUNDS OF THE SCIENTIFIC LIBRARY OF KHNTUA AS THE MAIN FACTOR OF THEIR PRESERVATION

Solovyova Lyubov Leonidovna , librarian of the Scientific Library of the Kharkiv Petro Vasylenko National Technical University of Agriculture

Abstract: *The report is devoted to the review of the activity of the Scientific Library of KhNTUSG on the organization of inventory processes and ensuring the preservation of book collections.*

Key words: *library fund, preservation, fund inspection.*

УДК 026:63(477)

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ В ОБСЛУГОВУВАННІ КОРИСТУВАЧІВ (З ДОСВІДУ НАЦІОНАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ НААН)

Татарчук Людмила Михайлівна, канд. іст. наук, заступник директора з науково-інформаційної та бібліотечної роботи Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН, м. Київ, Україна, **ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0003-4714-6958>, e-mail: tlm2017@ukr.net

Висвітлено сучасний стан та тенденції розвитку інформаційно-аналітичного обслуговування користувачів з використанням інноваційних сервісів як одного із пріоритетних напрямів бібліотеки. Показано нові можливості інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують створення інтегрованої єдності – ресурсів, продуктів, сервісів для задоволення потреб користувачів.

Ключові слова: інформаційні продукти, інформаційні послуги, дистанційні користувачі, онлайн-сервіси, електронний ресурс, бази даних, сайт

Серед пріоритетних завдань Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН (ННСГБ НААН) як провідного науково-інформаційного й культурно-освітнього центру з питань сільського господарства на теренах України – орієнтир на інтереси користувачів, якісне і комфортне їх обслуговування. Діяльність установи спрямована на розширення інформаційно-аналітичного вектору в сервісній роботі, зокрема збільшення частки інформаційно-аналітичних продуктів і послуг у режимі «інформація на базі інформації». Основними принципами роботи у цьому напрямі є: функціональність, відкритість, доступність; гнучкість – мобільний простір і сервіс; раціональність – інформаційні ресурси з питань сільського та лісового господарства зосереджені в одному місці, оптимальне використання простору.

Електронні технології й засоби зв'язку, що використовуються бібліотекою, з одного боку забезпечили відчутний поштовх усім напрямам бібліотечної справи, пов'язаними із удосконаленням обслуговування читачів безпосередньо в бібліотеці. З іншого, розширили їх коло за її